

Bilag 5. Artikel om Erdogan

Erdogan er på vej tilbage til tidligere totalitære tilstande

Den tyrkiske premierminister reagerer stadig mere desperat på anklager for korruption, men har stadig betydelig vælgeropbakning

Afsnit

Det tyrkiske ordsprog: 'den, der holder honningkrukken, kan slikke fingrene' citeres jævnligt i disse dage, hvor den ene fårverige korruptionshistorie efter den anden opvulkes i premierminister Recep Tayyip Erdogans nærmeste omgangskreds. Senest med lækede aflytninger af Erdogans telefonopkald til sønnen, Bilal, den 17. december sidste år, da det tyrkiske bagmandspoliti indledte en koordineret kampe mod korruptionsmistænkte politikere og forretningsfolk. På optagelsen instruerer Erdogan sønnen om at skaffe sig af med – 'nulstille' er udtrykket – skønsmæssigt en milliard dollars i kontanter ved at anbringe de varme seddelbunder hos venner og forretningsforbindelser. Erdogan har afvist aflytningerne med, at optagelserne er 'monterede' og har bebudet retslige skridt, men adskillige eksperter mener, de er ægte. Og de er kun sidste bombe i en stribe afsløringer, der har plettet den karismatiske partileders image som den muslimske verdens politiske rollemodel.

Korruption ikke unormalt

Det interessante er, at afsløringerne, der har vakt international opsigt, indtil videre ikke synes at have rystet Erdogan og det moderate islamistiske AK-parti synderligt hos de tyrkiske vælgere. De seneste målinger (foretaget før aflytningslækken) giver AK-partiet omkring 40 procent – godt nok en tilbagegang fra 'lavinen' på 50 procent ved parlamentsvalget i 2011, men Erdogan er stadig en kæmpe blandt politiske pygmæer.

Afsnit

Hvorfor? »Fordi vælgere her ikke ser med samme alvor på korruption, som I gør i Skandinavien,« siger en politisk redaktør i Ankara, der ikke vil nævnes ved navn. »Her er en udbredt holdning, at har man mulighed for at score kassen, vil man gøre det. Socialdemokraten Bülent Ecevit, der var premierminister flere gange, blev faktisk anset for at være lidt retarderet, fordi han som den eneste politiske leder ikke berigede sig.« Rundspærger i tyrkiske og internationale medier fortæller da også, at mange tyrkere hylder Erdogan som lederen, der sanerede Tyrkiets økonomi, afskaffede inflationen, søgede social- og sundhedstjenesterne og gav Tyrkiets kinesiske vækstrater.

Erdogans modangreb

Dog er Erdogan svækket politisk indadtil og udadtil – i den liberale middelklasse, der støttede ham indtil sidste sommers uro ved Gezi Park, en lille grøn plet i Istanbuls centrum, som Erdogan ville omdanne til shoppingcenter, og i EU og USA, hvis udenrigsministerium i dets årlige rapport om menneskerettigheder kritiserer Tyrkiets uhaert skarpt for et 'politiseret og overbebyrdet' retsvæsen og kalder udviklingen 'en skandale'. Erdogans svar på korruptionsskandalen, der kostede fire ministre jobbet, og handler om fiksede kontrakter, hvidvask af penge ved omgåelse af Iran-sanktioner samt guldsmygling og bank-tfrieri, er mildt sagt udemokratiske. Han har fyret og forflyttet politichefer, anklagere, dommere og efterforskere i det tyrkiske bagmandspoliti, og erstattet dem med loyale proselytter, der har nægret at anholde flere korruptionssigtede. Han har desuden indledt en lovgivningsproces, der vil øge regeringens kontrol med internettet, retsvæsenet og domstolene. Det har bragt ham på kant med ikke alene civilsamfundet, men også med partifæller og tidligere allierede. Tyrkiets præsident, Abdullah Gül, medstifter af AK-partiet og i mange år Erdogans tro væbner og udenrigsminister, lagde denne uge luft til sin gamle kampfælle ved at tøve med at godkende lovendringer, der ville give regeringen monopol på at udnævne dommere og anklagere. Gül fik modereret loven, så Det Øverste Råd for Dommere og Anklagere, der hidtil har udpeget dommere og anklagere, stadig får en vis indflydelse. Oppositionen, Det Republikanske Folkeparti, har indklaget loven for Tyrkiets forfatningsdomstol med krav om annullering.

Afsnit

(artiklen er forkortet)